

Câu 4: Giải các phương trình lượng giác sau:

1). $\sin^4 x + \cos^4 x - 2\sin 2x + \frac{3}{4}\sin^2 2x = 0$ 2). $\cos^6 2x + \sin^6 2x = \frac{15}{8}\cos 4x - \frac{1}{2}$
 3). $\sin^4 x + \frac{5}{3}\cos^4 x = 1$ 4). $\sin^4 x + \cos^4 x + \cos\left(x - \frac{\pi}{4}\right)\sin\left(x - \frac{3\pi}{4}\right) = \frac{1}{2}$ 5).
 $\sin^4 x + \cos 2x + 4\sin^6 x = 0$ 6). $\cos 8x + \sin^3 x \cos x - \cos^3 x \sin x - 1 = 0$

LỜI GIẢI

1). $\sin^4 x + \cos^4 x - 2\sin 2x + \frac{3}{4}\sin^2 2x = 0$ (1)

$\Leftrightarrow \left(1 - \frac{1}{2}\sin^2 2x\right) - 2\sin 2x + \frac{3}{4}\sin^2 2x = 0 \Leftrightarrow \frac{1}{4}\sin^2 2x - 2\sin 2x + 1 = 0$ (1')

Đặt $\sin 2x = t, t \in [-1; 1]$. Phương trình (1') trở thành: $\frac{1}{4}t^2 - 2t + 1 = 0$

$\Leftrightarrow t = 4 + 2\sqrt{3} \vee t = 4 - 2\sqrt{3}$. So với điều kiện nhận $t = 4 - 2\sqrt{3} \Rightarrow \sin 2x = 4 - 2\sqrt{3}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} 2x = \arcsin(4 - 2\sqrt{3}) + k2\pi \\ 2x = \pi - \arcsin(4 - 2\sqrt{3}) + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\arcsin(4 - 2\sqrt{3})}{2} + k\pi, (k \in \mathbb{Z}) \\ x = \frac{\pi - \arcsin(4 - 2\sqrt{3})}{2} + k\pi, (k \in \mathbb{Z}) \end{cases}$

Vậy nghiệm của phương trình: $x = \frac{\arcsin(4 - 2\sqrt{3})}{2} + k\pi, x = \frac{\pi - \arcsin(4 - 2\sqrt{3})}{2} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$.

2). $\cos^6 2x + \sin^6 2x = \frac{15}{8}\cos 4x - \frac{1}{2}$ (1)

(1) $\Leftrightarrow 1 - \frac{3}{4}\sin^2 2x = \frac{15}{8}\cos 4x - \frac{1}{2} \Leftrightarrow 1 - \frac{3}{4} \cdot \frac{1 - \cos 4x}{2} = \frac{15}{8}\cos 4x - \frac{1}{2}$

$\Leftrightarrow 8 - 3(1 - \cos 4x) = 15\cos 4x - 4 \Leftrightarrow \cos 4x = \frac{3}{4}$

$\Leftrightarrow 4x = \pm \arccos \frac{3}{4} + k2\pi \Leftrightarrow x = \pm \frac{1}{4} \arccos \frac{3}{4} + \frac{k\pi}{2} (k \in \mathbb{Z})$

Vậy nghiệm của phương trình: $x = \pm \frac{1}{4} \arccos \frac{3}{4} + \frac{k\pi}{2} (k \in \mathbb{Z})$.

3). $\sin^4 x + \frac{5}{3}\cos^4 x = 1 \Leftrightarrow (\sin^2 x)^2 + \frac{5}{3}(\cos^2 x)^2 = 1$

$\Leftrightarrow \left(\frac{1 - \cos 2x}{2}\right)^2 + \frac{5}{3}\left(\frac{1 + \cos 2x}{2}\right)^2 = 1$ (1). Đặt $\cos 2x = t, t \in [-1; 1]$

(1) $\Leftrightarrow \frac{1 - 2t + t^2}{4} + \frac{5}{3} \cdot \frac{1 + 2t + t^2}{4} = 1 \Leftrightarrow 8t^2 + 4t - 4 = 0 \Leftrightarrow t = -1 \vee t = \frac{1}{2}$.

Với $t = -1 \Leftrightarrow \cos 2x = -1 \Leftrightarrow 2x = \pi + k2\pi \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

Với $t = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \cos 2x = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x = \frac{\pi}{3} + k2\pi \\ 2x = -\frac{\pi}{3} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{6} + k\pi \\ x = -\frac{\pi}{6} + k\pi \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$

Vậy nghiệm của phương trình: $x = \frac{\pi}{2} + k\pi, x = \frac{\pi}{6} + k\pi, x = -\frac{\pi}{6} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

$$4). \sin^4 x + \cos^4 x + \cos\left(x - \frac{\pi}{4}\right)\sin\left(x - \frac{3\pi}{4}\right) = \frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow \left(1 - \frac{1}{2}\sin^2 2x\right) + \frac{1}{2}\left[\sin\left(-\frac{\pi}{2}\right) + \sin(2x - \pi)\right] = \frac{1}{2} \Leftrightarrow 1 - \frac{1}{2}\sin^2 2x + \frac{1}{2}(-1 - \sin 2x) = \frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow \sin^2 2x + \sin 2x = 0 \Leftrightarrow \sin 2x = 0 \vee \sin 2x = -1$$

$$\text{Với } \sin 2x = 0 \Leftrightarrow 2x = k\pi \Leftrightarrow x = \frac{k\pi}{2}, (k \in \mathbb{Z})$$

$$\text{Với } \sin 2x = -1 \Leftrightarrow 2x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi, (k \in \mathbb{Z}).$$

$$\text{Vậy nghiệm của phương trình: } x = \frac{k\pi}{2}, x = -\frac{\pi}{4} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$$

$$5). \sin^4 x + \cos 2x + 4\sin^6 x = 0 \Leftrightarrow (\sin^2 x)^2 + \cos 2x + 4(\sin^2 x)^3 = 0$$

$$\Leftrightarrow \left(\frac{1 - \cos 2x}{2}\right)^2 + \cos 2x + 4\left(\frac{1 - \cos 2x}{2}\right)^3 = 0 \quad (1). \text{ Đặt } \cos 2x = t, t \in [-1; 1]. \text{ Phương trình (1) trở thành:}$$

$$\left(\frac{1-t}{2}\right)^2 + t + 4\left(\frac{1-t}{2}\right)^3 = 0 \Leftrightarrow 2t^3 - 7t^2 + 4t - 3 = 0 \Leftrightarrow t = 3 \text{ (loại).}$$

Kết luận phương trình vô nghiệm.

$$6). \cos 8x + \sin^3 x \cos x - \cos^3 x \sin x - 1 = 0 \quad (1)$$

$$(1) \Leftrightarrow \cos 8x + \sin x \cos x (\sin^2 x - \cos^2 x) - 1 = 0 \Leftrightarrow \cos 8x - \frac{1}{2}\sin 2x \cos 2x - 1 = 0$$

$$\Leftrightarrow 1 - 2\sin^2 4x - \frac{1}{4}\sin 4x - 1 = 0 \Leftrightarrow 2\sin^2 4x + \frac{1}{4}\sin 4x = 0 \Leftrightarrow \sin 4x = 0 \vee \sin 4x = -\frac{1}{8}$$

$$\text{Với } \sin 4x = 0 \Leftrightarrow 4x = k\pi \Leftrightarrow x = \frac{k\pi}{4}, (k \in \mathbb{Z}).$$

$$\text{Với } \sin 4x = -\frac{1}{8} \Leftrightarrow \begin{cases} 4x = \arcsin\left(-\frac{1}{8}\right) + k2\pi \\ 4x = \pi - \arcsin\left(-\frac{1}{8}\right) + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{1}{4}\arcsin\left(-\frac{1}{8}\right) + \frac{k\pi}{2} \\ x = \frac{\pi}{4} - \frac{1}{4}\arcsin\left(-\frac{1}{8}\right) + \frac{k\pi}{2} \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$$

$$\text{Vậy nghiệm của phương trình: } x = \frac{k\pi}{4}, x = \frac{1}{4}\arcsin\left(-\frac{1}{8}\right) + \frac{k\pi}{2}, x = \frac{\pi}{4} - \frac{1}{4}\arcsin\left(-\frac{1}{8}\right) + \frac{k\pi}{2}, (k \in \mathbb{Z})$$

Câu 5: Giải các phương trình lượng giác sau:

$$1). (\sin 2x + \sqrt{3}\cos 2x)^2 = 2\cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right)$$

$$2). \cot x + \left(1 + \tan x \tan \frac{x}{2}\right)\sin x = 4$$

$$3). \cot x - \tan x = \frac{2}{\sin 2x} - 4\sin 2x$$

$$4). \sqrt{2}(2\sin x - 1) = 4(\sin x - 1) - \cos\left(2x + \frac{\pi}{4}\right) - \sin\left(2x + \frac{\pi}{4}\right)$$

$$5). \cot x - 1 = \frac{\cos 2x}{1 + \tan x} + \sin^2 x - \frac{1}{2}\sin 2x \quad (\text{ĐH khối A 2003})$$

$$6). 5\sin x - 2 = 3(1 - \sin x)\tan^2 x \quad (\text{ĐH khối B 2004})$$

- 7). $\cos^2 3x \cos 2x - \cos^2 x = 0$ (ĐH khối A 2005).
- 8). $\sin^4 x + \cos^4 x + \cos\left(x - \frac{\pi}{4}\right) \sin\left(3x - \frac{\pi}{4}\right) - \frac{3}{2} = 0$ (ĐH khối D 2005).
- 9). $\frac{(1 + \sin x + \cos 2x) \sin\left(x + \frac{\pi}{4}\right)}{1 + \tan x} = \frac{1}{\sqrt{2}} \cos x$ (ĐH khối A 2010).
- 10). $\frac{\sin^4 x + \cos^4 x}{5 \sin 2x} = \frac{1}{2} \cot 2x - \frac{1}{8 \sin 2x}$ (1) [Dự bị 2 ĐH02]
- 11). $\cot x - \tan x + 4 \sin 2x = \frac{2}{\sin 2x}$. [ĐH B03]
- 12). $3 \cos 4x - 8 \cos^6 x + 2 \cos^2 x + 3 = 0$ (1) [Dự bị 1 ĐH B03]
- 13). $\cot x = \tan x + \frac{2 \cos 4x}{\sin 2x}$ [Dự bị 2 ĐH D03]

LỜI GIẢI

1). $(\sin 2x + \sqrt{3} \cos 2x)^2 = 2 \cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right)$ (1)

(1) $\Leftrightarrow 4\left(\frac{1}{2} \sin 2x + \frac{\sqrt{3}}{2} \cos 2x\right)^2 = 2 \cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right)$

$\Leftrightarrow 4\left(\cos 2x \cos \frac{\pi}{6} + \sin 2x \sin \frac{\pi}{6}\right)^2 = 2 \cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right)$

$\Leftrightarrow 2 \cos^2\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) - \cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = 0 \Leftrightarrow \cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = 0 \vee \cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{1}{2}$

Với $\cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = 0 \Leftrightarrow 2x - \frac{\pi}{6} = \frac{\pi}{2} + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{3} + \frac{k\pi}{2}, (k \in \mathbb{Z})$

Với $\cos\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x - \frac{\pi}{6} = \frac{\pi}{3} + k2\pi \\ 2x - \frac{\pi}{6} = -\frac{\pi}{3} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{4} + k\pi \\ x = -\frac{\pi}{12} + k\pi \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$

Vậy nghiệm của phương trình: $x = \frac{\pi}{3} + \frac{k\pi}{2}, x = \frac{\pi}{4} + k\pi, x = -\frac{\pi}{12} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

2). $\cot x + \left(1 + \tan x \tan \frac{x}{2}\right) \sin x = 4$ (1). Điều kiện $\begin{cases} \sin x \neq 0 \\ \cos x \neq 0 \\ \cos \frac{x}{2} \neq 0 \end{cases}$

Ta có: $1 + \tan x \tan \frac{x}{2} = 1 + \frac{\sin x \sin \frac{x}{2}}{\cos x \cos \frac{x}{2}} = \frac{\cos x \cos \frac{x}{2} + \sin x \sin \frac{x}{2}}{\cos x \cos \frac{x}{2}} = \frac{\cos\left(x - \frac{x}{2}\right)}{\cos x \cos \frac{x}{2}} = \frac{1}{\cos x}$

(1) $\Leftrightarrow \frac{\cos x}{\sin x} + \frac{\sin x}{\cos x} = 4 \Leftrightarrow \cos^2 x + \sin^2 x = 4 \sin x \cos x \Leftrightarrow 2 \sin 2x = 1$

$$\Leftrightarrow \sin 2x = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x = \frac{\pi}{6} + k2\pi \\ 2x = \frac{5\pi}{6} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{12} + k\pi \\ x = \frac{5\pi}{12} + k\pi \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$$

Vậy nghiệm của phương trình: $x = \frac{\pi}{12} + k\pi, x = \frac{5\pi}{12} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

3). $\cot x - \tan x = \frac{2}{\sin 2x} - 4 \sin 2x$ (1). Điều kiện $\sin 2x \neq 0 \Leftrightarrow x \neq \frac{k\pi}{2}$

$$(1) \Leftrightarrow \frac{\cos x}{\sin x} - \frac{\sin x}{\cos x} = \frac{2}{\sin 2x} - 4 \sin 2x \Leftrightarrow \frac{\cos^2 x - \sin^2 x}{\sin x \cos x} = \frac{2}{\sin 2x} - 4 \sin 2x$$

$$\Leftrightarrow \frac{2 \cos 2x}{\sin 2x} = \frac{2}{\sin 2x} - 4 \sin 2x \Leftrightarrow 2 \cos 2x = 2 - 4 \sin^2 2x$$

$$\Leftrightarrow \cos 2x = 1 - 2(1 - \cos^2 2x) \Leftrightarrow 2 \cos^2 2x - \cos 2x - 1 = 0$$

$$\Leftrightarrow \cos 2x = 1 \vee \cos 2x = -\frac{1}{2}.$$

Với $\cos 2x = 1 \Leftrightarrow 2x = k2\pi \Leftrightarrow x = k\pi, (k \in \mathbb{Z})$ (loại)

$$\text{Với } \cos 2x = -\frac{1}{2} \Leftrightarrow \cos 2x = \cos \frac{2\pi}{3} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x = \frac{2\pi}{3} + k2\pi \\ 2x = -\frac{2\pi}{3} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{3} + k\pi \\ x = -\frac{\pi}{3} + k\pi \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$$

Vậy nghiệm của phương trình: $x = \frac{\pi}{3} + k\pi, x = -\frac{\pi}{3} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

4). $\sqrt{2}(2 \sin x - 1) = 4(\sin x - 1) - \cos\left(2x + \frac{\pi}{4}\right) - \sin\left(2x + \frac{\pi}{4}\right)$ (1)

$$\Leftrightarrow \sqrt{2}(2 \sin x - 1) = 4(\sin x - 1) - \left[\cos\left(2x + \frac{\pi}{4}\right) + \sin\left(2x + \frac{\pi}{4}\right) \right]$$

$$\Leftrightarrow \sqrt{2}(2 \sin x - 1) = 4(\sin x - 1) - \sqrt{2} \cos\left(2x + \frac{\pi}{4} - \frac{\pi}{4}\right)$$

$$\Leftrightarrow \sqrt{2}(2 \sin x - 1) = 4(\sin x - 1) - \sqrt{2} \cos 2x$$

$$\Leftrightarrow \sqrt{2}(2 \sin x - 1) = 4(\sin x - 1) - \sqrt{2}(1 - 2 \sin^2 x)$$

$$\Leftrightarrow 2\sqrt{2} \sin^2 x + 2(2 - \sqrt{2}) \sin x - 4 = 0$$

$$\Leftrightarrow \sin x = 1 \vee \sin x = -\sqrt{2} \text{ (loại).}$$

Với $\sin x = 1 \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + k2\pi, (k \in \mathbb{Z})$

Với Vậy nghiệm của phương trình: $x = \frac{\pi}{2} + k2\pi, (k \in \mathbb{Z})$